

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2550

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ

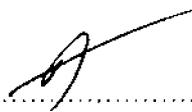
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

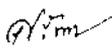
ปีการศึกษา 2550

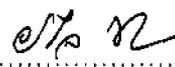
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอโดยพระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

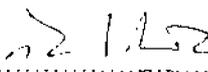

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายดระกมล จันทรสุนทร)
วันที่ 22 เดือน มกราคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครูใบฎีกาสมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครูใบฎีกาสมคิด บุญเรือง
ชื่อนักศึกษา	พระครูปลัดแก่ง กัลยาณุกิตติคุณ
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายทั่วไปเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และมีความมุ่งหมายเฉพาะคือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาทกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 1 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive random) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญครูผู้สอน 2) แบบสอบถามความต้องการอบรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3) แบบสังเกตพฤติกรรมทางวาจาด้านมุสาวาท 4) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ (percentage) คะแนนเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t - test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอนทุกคนมีความต้องการให้มีการอบรมเรื่องมุสาวาท และจากการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เห็นด้วยกับการอบรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับ ปัญหาด้านความประพฤติ ปฏิบัติตนในศีล 5 ข้อที่ 4 ห้ามพูดปดอยู่ในระดับมากที่สุด และในการจัดกิจกรรมควรให้นักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรมให้เห็นคุณและโทษของมุสาวาทสรุปรายงาน และเสนอผลงาน

สื่อที่ใช้ในการอบรมควรเป็นสื่อที่สามารถช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดจิตสำนึกต่อความ
เกรงกลัวในการทำความไม่ดี ให้เห็นคุณค่าของการไม่มุสาวาท และโทษของการมุสาวาท

2. หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ
กระบวนการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม กิจกรรม สื่อประกอบ ระยะเวลาการฝึกอบรม และการ
วัดผลประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 แผน ได้แก่ ความหมายและ
องค์ประกอบของมุสาวาท ประเภทและอาการแสดงมุสาวาท กฎแห่งกรรม และวิธีการลด
พฤติกรรมกรรมมุสาวาท

3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องมุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 วันทำการทดสอบ
ก่อนเรียน หลังเรียน สังเกตพฤติกรรมทางวาจาจากก่อนเรียนและหลังเรียน และสอบถามเจตคติ
กิจกรรมที่ใช้ ได้แก่ การบรรยาย นิทานเอกสารประกอบความรู้เรื่องมุสาวาท กฎแห่งกรรมและ
ไปงาน

4. การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการ
ประเมินพฤติกรรมทางวาจาจากด้านมุสาวาท พบว่า พฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน หลังจากการ
ฝึกอบรมลดต่ำกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อ
การใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาพรวมในระดับมาก ผลการปรับปรุงหลักสูตรได้ปรับปรุงเรื่อง เวลา
กิจกรรม เนื้อหาและจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการอบรม

Thesis Title   The Training Curriculum Development Titled "Telling Lies" in the
Social Studies, Religion and Culture Learning Substance Group for
Prathomsuksa 3 Students

Thesis Advisors   Asst. Prof. Dr. Wilai Tongpae
Asst. Prof. Phrakrubadeeka Dr. Somkit Boonrueang

Name   Keng Kalayanakitikul

Concentration   Curriculum and Instruction

Academic Year   2007

ABSTRACT

The general purpose of this research aims to develop the training curriculum titled "telling lies" in the social studies, religion and culture learning substance group for Prathomsuksa 3 students and the specific purposes aim to 1) study the general information in the training curriculum development titled "telling lies" in the social studies, religion and culture learning substance group for Prathomsuksa 3 students, 2) develop the training curriculum, 3) implement the training curriculum, and 4) assess and improve the training curriculum. The 30 samples obtained by purposive random sampling were Prathomsuksa 3 students of Thairathwittaya 1 School, Mueang District, Lop Buri Province during the 2007 academic year. The research instruments were 1) an interview form for general information of the experts and teachers, 2) a set of questionnaires asking their students about their training needs, 3) a form for observing the behavior of telling lies, 4) the previously mentioned training curriculum on this topic, 5) an achievement test, and 6) an attitude test towards the training curriculum. The data was analyzed to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test and content analysis.

The findings indicated that:

1. the general information gathered from the experts, administrators, and teachers indicated they needed the telling lies training. The Prathomsuksa 3 students mentioned previously agreed with fundamentals of the training out of the 5 precepts, the fourth precept, lying, was at the highest level. Practicing activities should make students gain insight into the merits and demerits of telling lies. The report, the result presented, and the instructional media used in the training should inspire the students to fear the

consequences of doing bad things and gain insight into the merits of not telling lies and the demerits of telling lies.

2. the training curriculum comprised rationale, objectives, content, training process, methods of training, learning activities, length of training, and instructional media, measurement and assessment. There were 4 learning management plans: meaning and lying components, types and lying behavior, law of cause and effect, and method of decreasing lying behavior.

3. the curriculum implementation: it was implemented with Prathomsuksa 3 students for 3 days, pre-post test, pre-post learning verbal behavior observation and asking about their attitude towards lecturing, legends and documents accompanying lying knowledge, law of cause and effect, and a worksheet.

4. the curriculum assessment and improvement: the learning achievement of students' posttest was higher than that of the pre-test at a level of .05 statistical significance. Verbal behavior assessment on telling lies: the students behavior decreased after training at a level of .05 statistical significance. Their attitude towards the training curriculum overall was rated at a high level. The result of curriculum improvement: learning time, activities, content, and objectives was adjusted in accordance with the age of the trainees.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีก็ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครูใบฎีกาสมคิด บุญเรือง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ทุกท่านที่ได้ถวายความรู้แก่ผู้วิจัย และ ที่ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ พระศรีปริยัติเวที (ลำไย สุวฑฺฒโน) พระมหาสัญญา ขนฺติธมฺโม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันท์เรือง ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง นางสาวอัญชลี ฐูปพร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู และ นักเรียน โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑ จังหวัดลพบุรี ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการจัดเก็บข้อมูล และสนับสนุนงานวิจัยนี้จนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

สำหรับผู้ที่ให้กำลังใจ ให้ทุนและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา คือ พระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ พระอุปฌาย์ และประธานผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช พระพรหมสุธี พระกรรมวาจาจารย์ และกรรมการมหาเถรสมาคม พระธรรมปิฎก เจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร และเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี พระธรรมสิทธินายก พระราชสังวรคุณ พระราชปัญญาโสภณ พระอนุสาวนาจารย์ และ เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก พระสิทธิธรรมธาดา พระครูมงคลรัตนวัฒน์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ทูกรูป โยมพ่อ โยมแม่ คุณสุจิตตรา เกลี้ยงพิบูลย์ และอีกหลาย ๆ ท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ในที่นี้เป็นแรงใจแก่ผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จสมความปรารถนา

คุณประโยชน์ ไต ๆ หากจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

พระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	12
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.....	12
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	14
ลักษณะของหลักสูตรที่ดี.....	16
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	17
รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร.....	18
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	20
หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	21
ความหมาย ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรม.....	21
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม.....	24
ประเภทของการฝึกอบรม.....	26
เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม.....	27
กระบวนการฝึกอบรม.....	35
การประเมินหลักสูตรฝึกอบรม.....	38
หลักสูตรมูสาวาท.....	39
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	39
ความหมายของมูสาวาท.....	41
หลักธรรมมูสาวาท.....	41
หลักการปฏิบัติตนเพื่อละเวณมูสาวาท.....	44

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	48
เจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม	49
ความหมายของเจตคติที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม	49
องค์ประกอบของเจตคติ	50
วิธีการวัดเจตคติที่มีต่อการฝึกอบรม	51
พฤติกรรมทางวาจา	53
ความหมายของพฤติกรรมทางวาจา	53
ประเภทและลักษณะของพฤติกรรมทางวาจา	54
วิธีวัดพฤติกรรมทางวาจา	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
งานวิจัยในประเทศ	58
งานวิจัยในต่างประเทศ	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	66
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) : การพัฒนาหลักสูตร	71
ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) : การทดลองใช้หลักสูตร	75
ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) : ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	83
ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) : ผลการพัฒนาหลักสูตร	95
ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) : ผลการทดลองใช้หลักสูตร	98
ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development) : ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร	105

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผล.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	115
 บรรณานุกรม.....	 116
 ภาคผนวก.....	 123
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	124
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	130
ภาคผนวก ค หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องมุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	133
ภาคผนวก ง โครงการฝึกอบรมหลักสูตร เรื่องมุสาวาทกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	216
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	223
ภาคผนวก ฉ คำดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	244
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก SPSS.....	263
 ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	 268

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	สรุปขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	70
ตาราง 2	สรุปขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (development) : การพัฒนาหลักสูตร	74
ตาราง 3	สรุปขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (research) : การทดลองใช้หลักสูตร	79
ตาราง 4	สรุปขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร	82
ตาราง 5	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน	86
ตาราง 6	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	91
ตาราง 7	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	92
ตาราง 8	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความ ความต้องการความจำเป็น ในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	93
ตาราง 9	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความ วิธีการฝึกการอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	94
ตาราง 10	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความ การวัดผลประเมินผล ในการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	94
ตาราง 11	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการฝึกอบรม	100
ตาราง 12	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางวาจา ด้านมุสวาท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการฝึกอบรมหลักสูตร เรื่อง มุสวาท	101
ตาราง 13	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนพฤติกรรมทางวาจา ด้านมุสวาท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการฝึกอบรม	101
ตาราง 14	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนพฤติกรรมทางวาจา ด้านมุสวาท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการฝึกอบรม	102
ตาราง 15	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับเจตคติของนักเรียนต่อการใช้หลักสูตร เรื่อง มุสวาท	103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร	10
ภาพ 2 แสดงการวิเคราะห์ความจำเป็นการฝึกอบรมและการประชุม	24
ภาพ 3 กระบวนการฝึกอบรม (Charn's Training Process Model)	36
ภาพ 4 รูปแบบกระบวนการฝึกอบรมของดวงใจ สุขสารัมภ์	36
ภาพ 5 กระบวนการฝึกอบรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	37